

УДК 347.73

М.С. ШАРЕНКО, канд. юрид. наук, Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РЕЄСТРАЦІЇ ПЛАТНИКІВ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ

Ключові слова: акцизний податок, платники акцизного податку, їх види, новий порядок реєстрації платників акцизного податку

Одним із різновидів непрямих податків на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених як підакцизні, що включаються до ціни таких товарів (продукції) є акцизний податок [1], який також являється одним із найстаріших податків чинної податкової системи України [2, с.147].

Розглядаючи такий основний елемент правового механізму акцизного податку, як платник податку, необхідно врахувати, що при класифікації податків за принципом платника даний вид платежу належить до групи податків, що передбачають змішаного платника податків, тобто в різних варіаціях як платник присутні і юридичні, і фізичні особи [3, с.557].

Варто відзначити, що суттєвий вклад у розвиток інституту «платників акцизного податку» внесли фундаментальні праці Л.К. Вороної, Н.І. Хімчевої, М.П. Кучерявенка та багато інших, але незважаючи на досягнення в дослідженні названої проблеми, наукові і практичні дані потребують подальшого вивчення і вдосконалення. Тому метою статті є аналіз платників акцизного податку та їх новий порядок реєстрації. Новизна роботи обумовлена аналізом особливостей окремих положень, обумовлених прийняттям Податкового кодексу України та внесенням суттєвих змін до законодавчих актів України.

При конкретизації видів платників акцизного податку виокремлюються групи резидентів і нерезидентів. У цьому випадку кожен із зазначених видів платників, що диференціюються залежно від характеру діяльності,

пов'язаної з операціями з підакцизними товарами, можна розмежувати на резидентів і нерезидентів (що виготовляють чи ввозять на митну територію України підакцизні товари або продукцію). Така диференціація вкрай необхідна, тому що поділ виробників підакцизних товарів на групи базується в цьому випадку на відмінних податкових режимах. Якщо резиденти України діють відповідно до загального податкового режиму, відчуваючи загальний рівень податкового тиску, поведінка яких регулюється нормами національного податкового законодавства, то податковий режим нерезидентів передбачає змінений рівень податкового тиску, корегування їхнього статусу цілим рядом міжнародних угод з оподаткування [3, с.559].

За характером діяльності, пов'язаної з операціями з підакцизними товарами, платників акцизного податку умовно можна класифікувати на імпортерів та виробників підакцизних товарів. Специфікою регулювання кола платників акцизного податку щодо товарів, увезених на митну територію, є безумовна кореспонденція податкового й митного законодавства. Своєрідним варіантом зобов'язаної особи при виконанні податкового обов'язку з акцизу є декларант – особа, яка переміщає товари й транспортні засоби, або митний брокер як посередник, що робить від власного імені операції з митного оформлення [3, с.559].

Відповідно до ст.212 Податкового кодексу України (у ред. від 14.11.2012 р.) [1], платниками акцизного податку визнаються:

- 1) фізичні особи – резиденти або нерезиденти, які ввозять підакцизні товари (продукцію) на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, відповідно до митного законодавства;
- 2) особи, які повинні дотримуватися вимог митних режимів, за що передбачено звільнення від оподаткування, у разі порушення цих вимог;
- 3) особи, які є суб'єктом господарювання і виробляють підакцизні товари (продукцію) або ввозять їх на митну територію України;

4) особи, які здійснюють реалізацію підакцизних товарів (продукції): а) за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання; б) які визнані безхазайними; в) підакцизних товарів (продукції), що переходять у власність держави за правом успадкування чи на інших законних підставах, якщо ці товари (продукція) підлягають реалізації в установленому законодавством порядку; г) конфіскованих підакцизних товарів (продукції);

5) особи, які здійснюють операцій з підакцизними товарами (продукцією), що не підлягають оподаткуванню або звільнюються від оподаткування, а в разі порушення цих умов на них покладається виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції);

б) особи, які передають у користування, володіння, розпорядження або на реалізацію підакцизні товари (продукцію), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного п.3 ст.213 Податкового кодексу;

7) особи, які повинні виконувати умови щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції), а у разі порушення цих умов встановлюється ставка податку 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту та 0 євро за 1000 кг нафтопродуктів [1].

На нашу думку даний вичерпний перелік платників акцизного податку потребує розширення та вдосконалення.

Новий порядок реєстрації платників акцизного податку закріплено п.212.3 ст.212 Податкового кодексу України, згідного якого реєстрація платників цього податку передбачає розмежування двох видів реєстраційних процедур залежно від виду діяльності, що ними здійснюється: а) діяльність, що підлягає ліцензуванню; б) діяльність, що не підлягає ліцензуванню [1].

Перша категорія реєстраційних процедур передбачає участь, окрім суб'єкта, що підлягає взяттю на облік як платник податку, та податкового органу, ще й органу ліцензування. Законодавцем установлений обов'язок органів ліцензування подавати органам держав-

ної податкової служби за місцем реєстрації суб'єкта господарювання інформацію про видані, переоформлені, призупинені або анульовані ліцензії у 5-денний термін з дня здійснення таких дій. На підставі таких відомостей здійснюється реєстрація такого суб'єкта господарювання як платника акцизного податку, тобто передбачено автоматичну реєстрацію платників акцизного податку на основі інформації органів ліцензування. Зазначений вид процедур застосовується до обмеженого кола суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність з виробництва підакцизних товарів (продукції) та/або імпорту алкогольних напоїв і тютюнових виробів, що підлягають ліцензуванню [3, с.566].

Законом України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 1.06.2000 р. № 1775-III (у ред. від 04.11.2012 р.) закріплені види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню та порядок їх ліцензування. Відповідно до цього Закону ліцензуванню підлягають такі види господарської діяльності: а) видобуток дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння; б) виробництво ветеринарних медикаментів і препаратів, оптова, роздрібна торгівля ветеринарними медикаментами і препаратами; в) виробництво та ремонт вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с, торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с; г) розроблення, виготовлення спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку, інших засобів негласного отримання інформації, торгівля спеціальними технічними засобами для зняття інформації з каналів зв'язку, іншими засобами негласного отримання інформації; г) розроблення, випробування, виробництво, експлуатація ракетно-космічних апаратів та їх складових ча-

стин, наземного комплексу управління космічними апаратами та його складових частин; д) та інші види господарської діяльності [4].

Відповідно до чинного законодавства, до органів ліцензування належать:

а) Департамент контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів Державної податкової служби України – у частині ліцензування виробництва спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів; б) Міністерство промислової політики України – у частині ліцензування виробництва транспортних засобів; в) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України – у частині ліцензування імпорту спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів [5].

Друга категорія реєстраційних процедур відноситься до всіх інших суб'єктів господарювання, які здійснюють операції з підакцизними товарами. Дана реєстрація платника акцизного податку є обов'язковою і реалізується таким суб'єктом в органах державної податкової служби за місцем державної реєстрації у місячний строк із дня початку господарської діяльності [3, с.567].

Отже, сучасне податкове законодавство України активно змінюється, розподіляючи платників акцизного податку на декілька видів та закріплює вже новий порядок їх реєстрації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України : від 02.12.2010 р., № 2755-VI // Голос України. – 04.12.2010. – № 229.
2. Податкове право України : навч. посіб. / за ред. М. П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2010. – 256 с.
3. Податковий кодекс України: постатейний коментар: у 2 ч. / Л. К. Воронова, М. П. Кучерявенко, О. А. Лукашев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2011. – Ч. 2. – 1128 с.
4. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» : від 01.06.2000 р., № 1775-III // ВВР України. – 2000. – № 36. – Ст. 299.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку органів ліцензування» : від 14.11.2000 р., № 1698 // Урядовий кур'єр. – 07.12.2000. – № 228.

Шаренко М. С. Деякі особливості реєстрації платників акцизного податку / М. С. Шаренко // Форум права. – 2012. – № 3. – С. 820–822 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-3/12smcrap.pdf>

Розглянуто поняття акцизного податку, основний елемент правового механізму податку – платник податку, органи ліцензування, суб'єкти господарювання, проаналізовані та розкриті види платників акцизного податку та їх новий порядок реєстрації.

Шаренко М.С. Некоторые особенности регистрации плательщиков акцизного налога

Рассмотрено понятие акцизного налога, основной элемент правового механизма налога – плательщик налога, органы лицензирования, субъекты хозяйствования, проанализированы и раскрыты виды плательщиков акцизного налога и их новый порядок регистрации.

Sharenko M.S. Some Features of Registration Excise Tax Payers

The concept of the excise tax, the main element of the legal mechanism of tax – tax payer, licensing bodies, economic entities, analyzed and disclosed kinds excise tax payers and the new order of registration.